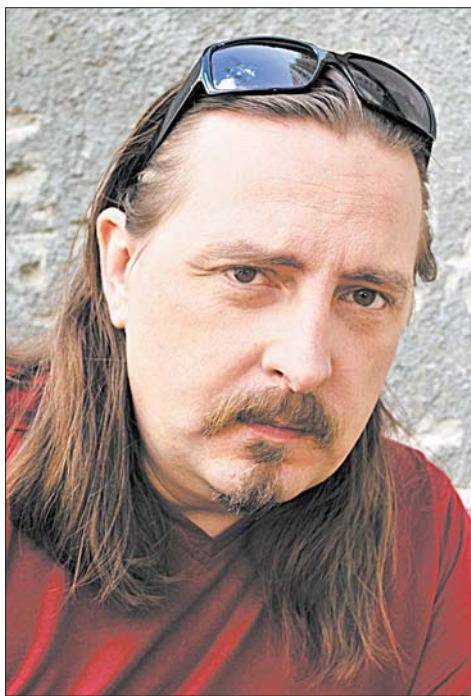

МУЗЫКА АД МУЗЫКАЎ

Ёсць музыка, якую ствараюць музыканты. Прафесійна і якасна.

А ёсць музыка, за якой — музыкі. Яны не толькі прафесіяналы, якія жывуць сваёй працай, яны працягваюць справу Музыкі для Беларусі. Той, якая ад каранёў і дзякуючы традыцыям. Той, якую мала жыць і якую мала іграць ці спяваць. У яе трэба ўвайсці аднойчы, паглыбіцца цалкам, каб з глыбіні выцягнуць перліны і паказаць, як яны зіхацяць, калі належным чынам аформленыя людзьмі. Такой справай 25 гадоў займаюцца музыкі гурта «Палац» (якія засталіся ў ім сёння, і якія прайшлі праз яго ў мінулыя гады). За сваю справу, зробленую за гэтыя гады, яны будуць трымаць справаздачу 4 красавіка падчас канцэрта для сяброў і новых слухачоў, якія цікавяцца асаблівай беларускай песняй, — як яна гучыць у выкананні саліста і музыкі Алега Хаменкі. І гэта яго свята — 50-годдзе, з якога палова жыцця прайшла з «Палацам». Беларуская музыка (і наогул культура) такая: трымаецца за тых, хто аднойчы яе зразумеў і палюбіў.

— Так сышліся зоркі, што разам з адкрыццём гурта «Палац» людзі, грамадства рабілі для сябе адкрыццё беларускай культуры: гэта быў канец 80-х — пачатак 90-х...

— А можа, для грамадства гэта пачалося ў сярэдзіне 20-х ці яшчэ раней — у часы Дуніна-Марцінкевіча...

— Але чарговая хвала здарылася для нашага пакалення. Каб узляцець на ёй, вы павінны былі зрабіць адкрыццё для сябе. Што аб'яднала вас у гурт, але не толькі як музычны калектыў, а як калектыў аднадумцаў? Няўжо толькі тое, што выучыліся ў адной ВНУ?

— І гэта паўплывала... Я шмат разоў імкнуўся сам для сябе знайсці адказ на гэтае пытанне, і дакладнага яго ў мяне няма дагэтуль. Сышліся адразу столькі складнікаў, але ніводзін не можа быць вылучаны як вырашальны. Сукупнасць усяго, якая прывяла да жадання засяродзіцца ў нейкі момант на тым, што гэта ж важна! Мала таго, гэта можа быць і цікава, і паспяхова.

Бацькі ўсіх з гурта — вельмі простыя людзі. Калі ўдавалася здабыць якасную гітару — гэта была перамога над абставінамі жыцця. Мы дамовіліся з дзяўчынай, якая працавала ў краме «Музыка», каб яна нам паведаміла, калі з'явіцца чэшскія гітары ў про-

дажы. Як яна патэлефанавала, то грошай, каб набыць, не хапала, у бацькоў пазычалі. У нейкі момант мы купілі сабе гітары, на якіх больш-менш можна было іграць... Можа вось гэты момант, жаданне перамагчы абставіны, зрабілі сваю справу: добрыя, якасныя музычныя інструменты падштурнулі не кідаць гэта. Ды яшчэ бацькі далі апошнія грошы...

— Яны, відаць, верылі, што сын займаецца вартай справай.

— Я не прасіў ніколі нічога. Калі вучыўся ў школе, не меў ні джынсаў, ні дыпламата, у 80-я ўсе ў школу хадзілі з дыпламатамі. Мяне бацькі вельмі любілі, яны казалі: мы табе харошы партфельчык купім. Праўда, купілі, дарагі харошы скураны партфельчык у школу хадзіць, міністэрскі. Але ўсе ходзяць з дыпламатамі, а я з гэтым партфельчыкам... Я яго як папку насіў, у яго пры неабходнасці яшчэ ўкладаліся кеды.

— Магчыма, гэта быў пачатак загартоўкі: вылучацца з натоўпу і ўсталёўваць сваю моду, свой кірунак, нават калі ўсе робяць інакш. Хто можа падтрымаць у такіх умовах? Найперш блізкія людзі. Ці знаходзіць водгук тое, што вы робіце, у вашых бацькоў?

— Памятаю, як аднойчы мама сказала: «Ох, Алег, як хораша ты пяеш... А працеш ты дзе?» Гэта была выдатная

ацэнка майёй творчасці... Яна прыняла, сказала, што ёй падабаецца. Але тое, што гэта можа быць працай, ёй не ўяўляецца і сёння.

— Сёння ў Беларусі з музыкі жыць магчыма?

— Магчыма. Немагчыма жыць толькі з канцэртна-гастрольнай дзейнасці. І з аўтарскіх таксама сёння не пражывеш. Гэта можа быць нейкае падсілкаванне, але для таго, каб жыць з канцэртна-гаст-

рольнай дзейнасці, павінна быць арганізаваная сітэма шоу-бізнесу, а яго пакуль няма. Наогул для той прадукцыі, якую мы прадстаўляем, у нас не надта шырокая прастора на рынку. Па-першае, сама песня асаблівае, а яшчэ і на беларускай мове, рынак звужаны да некалькіх дзясяткаў тысяч чалавек.

— Некаторыя разважаюць: гэта такая мясцовая экзотыка...

— Гэта жудасна, калі беларускі фальк так успрымаецца, што для мяне крыўдна: гэта не мы, а яны — экзотыка. А мы — праўда, за якой гісторыя.

— Сярод замежных арганізатараў фестываляў ці студый можа быць цікавасць да такой асаблівай беларускай музыкі?

— На жаль, мы не можам даць той прадукт, які мог бы быць прыцягальны для сур'ёзнай сістэмнай працы. Гэты прадукт павінен быць запатрабаваны, таму сінхранізаваны згодна з іх падыходамі, ён павінен адпавядаць стандартам, якія неабходныя для музычнага прадукту, каб яго ўключылі ў маркетынг. Прадукт — і «Палац», і большасць беларускіх музыкаў — не адпавядае стандартам, каб яго рэалізоўваць на заходнім рынку. Таму супрацоўніцтва хутчэй за ўсё можа быць абмежаванае фестывалямі. Калі цяпер беларускія музыканты выходзяць на замежныя

тыры гады адраджэлі, а ў значна большай Беларусі, якая да таго ж мае незалежнасць, чамусьці гэта так важна. Ім цяжка гэта зразумець.

— Можа быць гэта на карысць беларускай культуры, што мы не ўключаны ў заходні рынак, — мусім рабіць адмысловы прадукт для сябе?

— Тады наш адмысловы прадукт, калі ён будзе развівацца ў закрытай прасторы, не будзе высокага ўзроўню, не стане канкурэнтаздольны з тым прадуктам, які прыйдзе звонку. У адасобленым стане мы здольныя прапанаваць артэфакты, якія здароўяцца, нарастаюць гурты, якія прадстаўляю я ў тым ліку на фолк-фэсце «Камяніца». Ёсць артэфакты, якія могуць быць высока ацэнены, але сістэмны прадукт так і не створыцца. Бо цяпер беларускай рок-музыцы, фальк-музыцы трэба спаборнічаць за слухача з амерыканскай шоу-індустрыяй, з расійскай шоу-індустрыяй, еўрапейскай. Супрацястаяць нам складана, можам браць толькі арыгінальнасцю. І яшчэ

— Высокімі ідэаламі і самаахвярнасцю мы самі сябе падштурхоўваем. Паняцці высакароднасці справы таксама адыгрываюць сваю ролю ў творчым працэсе. Таму што яшчэ далёка не кожны ў грамадстве асэнсаваў нашу незалежнасць. Я часта сутыкаюся з неразуменнем таго, што такое нацыянальная культура, што гэта за зямля, чым мы адметныя. Што за песні такія асаблівыя ў беларускім фальклоры? Чаму гэта грунт для нацыянальнай культуры? Часам за фальклор выдаюць штосьці псеўданароднае. Ці наогул не тое, ды зусім не адсюль: вось, маўляў, мы Кадзішаву спяваем...

— Але складваецца ўражанне, што ў Беларусі стала больш цікавасці да сваёй музыкі.

— Гэта цікавасць умоўная, несістэмная. Гэта ілюзія, што ў нас ёсць прага да чогосьці нацыянальнага, альтэрнатыўнага, несістэмнага (у сэнсе па паходжанні не з той савецкай сістэмы). Таму я б не сказаў, што цікавасць. Не адмаўляюць.

— Таму працягваем асветніцтва?..

— На шмат гадоў. І гэта праца такая няўдзячная. Бо кожны ўпэўнены, што ведае правільна. А задумацца і перагледзець свае веды — складана. Жаданне ўспрымаць інфармацыю, якая не ўкладаецца ў даўнішняе меркаванне, рэальна вельмі балючы працэс, таму за сваё меркаванне некаторыя людзі трымаюцца ўпарта. Новая інфармацыя можа не ўпісвацца ў іх канцэпт. І што тады — яго ламаць? Гэта значыць, што ўсё жыццё пражыў дарэмна. А гэта прызнаваць не захоча ніхто. Ёсць такія веды, якія трэба даводзіць ў караняць праз жыццё некалькіх пакаленняў. Асабліва, калі вынішчаліся яны стагоддзямі. Але і дагэтуль не вынішчана ўсё... Аднаўленне — больш складаны шлях, чым разбурэнне.

Размаўляла
Ларыса ЦІМОШЫК.
tsimoshyk@vziazda.by

■ Вернісаж

ГУМАР ПЛЮС АЛЕГ ГУЦОЛ

Фота Кастуся ДРОБАВА.

Мастак Алег Гуцол актыўна супрацоўнічае з часопісам «Вожык», які падтрымаў з'яўленне экспазіцыі яго карыкатур на другім паверсе Дома прэсы. Арганізатарамі выстаўкі выступілі таксама Міністэрства інфармацыі Беларусі і Выдавецкі дом «Звязда».

Мастак праілюстраваў больш за 60 кніг, прыняў удзел у больш чым 600 міжнародных выстаўках і конкурсах карыкатуры, а яго работы, што з'яўляюцца на старонках часопіса «Вожык», імпануюць чытачу. Бо гэта заўсёды шчыра, з гумарам і пра жыццё.

— Адзін блазан пераўздыдзе ўсіх каралёў і ўсіх прыдворных. Гэта тое, пра што ўсе ведаюць, але маўчаць. — адзначыў мастак Сяргей Волкаў на ўрачыстым адкрыцці выстаўкі. — Алег Гуцол — унікальная з'ява, чалавек-сонца. Усе яго работы выклікаюць усмешку і здаровы смех. І ўзровень яго прафесіяналізму надзвычай высокі — ён мае свой твар і ўласны мастацкі стыль, яго

У Доме прэсы

адкрылася выстаўка карыкатур

ні з кім не пераблытаеш. Думаю, такія работы трэба часцей змяшчаць на вокладцы «Вожыка», а не толькі на ўнутраных старонках.

Варта адзначыць, што карыкатурай мастак прафесійна займаецца з 1987 года. У свой час ён друкаваўся ў часопісах «Пераць», «Крокодиль», «Чаян», «Тарі» «Fenamizah» і іншых. Супрацоўніцтва з «Вожыкам» таксама аказалася надзвычай плённым. Літаратурны рэдактар часопіса Вераніка Мандзік акцэнтавала:

— Хацелася б звярнуць увагу на назву выстаўкі — «Антрапалогія». Я задумалася, чаму менавіта яна?.. Але калі прыйшла ў Дом прэсы і зірнула на малюнкi, усё стала відавочна. Антрапалогія — навука пра чалавека. Чалавек — істота разумная. А найпершая прыкмета інтэлекту і розуму — тонкае пачуццё гумару. Гэта тое, чым валодае спадар Гуцол, які дае нам магчымасць зірнуць на жыццё праз яго выдатны мастакоўскі густ і талент.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ.
nina@vziazda.by